Podzim 2017

VODNÍ STRÁŽCI

Časopis Klubu vodních strážců

Pražské vodovody a kanalizace

Pozvánka

pro členy Klubu vodních strážců a děti zaměstnanců na:

setkání s Jakubem Vágnerem u jezera Katlov

Kdy: **sobota 7. října 2017, 13:00 – 17:00 hodin**
Kde: rybník Katlov, Katlov 24, Červené Janovice

CO VÁS ČEKÁ:
- **Jakubova přednáška o zahraničních expedicích**
- **ukázka rybolovných technik**
- **přírodní dílničky**
- **setkání s legendárním sumcem**
- **a spousta dalšího**

Občerstvení pro děti bude zajištěno. Z bezpečnostních důvodů je věk účastníků stanoven na minimálně 6 let. Účast mladších dětí umožníme pouze ve výjimečných případech a po předchozí dohodě. Děkujeme za pochopení.

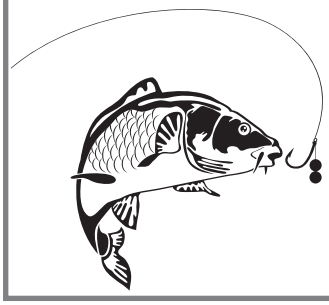

Nabízíme možnost dopravy autobusem z Prahy a zpět.
(odjezd autobusu v 11:30 z adresy Hradecká 1, Praha 3 – Flora; příjezd zpět cca v 18:30)

Svoji účast nahlaste nejpozději do 2. října 2017 na e-mail: jana.mendlova@pvk.cz nebo na tel. 267 194 223. Kapacita akce je omezena, rozhoduje rychlost přihlášení.

Vodní strážci sportovali na Káranském vodovodníku

KÁRANSKÝ VODOVODNÍK

Jarní akce Klubu vodních strážců proběhla letos ve spojení s velkou sportovně charitativní událostí Káranský vodovodník. Děti se zúčastnily v hojném počtu a svými sportovními výkony se od dospělých vůbec nenechaly zahanbit, leckdy je dokonce předčily.

Pro účastníky byly připraveny 2 okruhy, na nichž je čekaly kontroly s razítky a vzhledem k horkému počasí přišly vhod i cisterny se studenou pitnou vodou. Cyklisté absolvovali 26 km po krásné trase polabskými lesy, chodci a běžci poznávali krásy místní krajiny na 13 km dlouhé trase vedoucí z velké části po naučné stezce Krajinou Rudolfa II., se zastávkou na unikátní kulaté návsi v Byšičkách. V cíli dostali všichni sportovci dárky (reflexní šátek na krk a přívěsek na batoh) a mohli se občerstvit u vodního baru.

Po skvělém sportovním výkonu byl pak pro děti na káranském hřišti připraven program se soutěžemi, kvízy

a výtvarnými dílničkami. Kdo měl stále dost energie, mohl se vyřádit na fotbalovém hřišti nebo na prolézačkách. Zájemci se mohli vydat na prohlídku po úpravně vody, kde načerpali informace o více než stoletém provozu káranského vodárenského systému.

Na závěr celodenního programu sklidila velký úspěch ukázka králičího hopu, při které králíci zdolávali jak překážkovou trasu, tak předváděli skok do výšky.

Jezero Katlov a rybník Pohan

Ráj pro ryby i pro rybáře, to jsou jezera Katlov a rybník Pohan, která se nacházejí 14 km od Kutné Hory v blízkosti Červených Janovic. I když se Katlov nazývá jezerem, ve skutečnosti se jedná o rybník, který byl založen ve středověku a od té doby byl několikrát vypuštěn a znovu obnoven. V současnosti vlastní obě vodní plochy světoznámý rybář Jakub Vágner, který z nich vybudoval centrum sportovního rybolovu.

Oba rybníky byly přebudovány tak, aby byly rybám vytvořeny ideální podmínky. Břeh tvoří několik zátok, jsou tu i 3 malé ostrůvky. V jezeře mají ryby jak rozsáhlé mělčiny, tak hluboké vody. V katlovských vodách najdeme různé druhy kaprů, z nichž někteří mohou dorůst váhy až 30 kg. Ve vedlejším Pohanu pak našli svůj domov sumci.

Pokud jste nadšení sportovní rybáři, můžete si tu za poplatek pronajmout místo u vody a věnovat se své zálibě. Ovšem pozor, musí se tu dodržovat přísná pravidla a rybám nesmí být zkřivena ani šupinka. Abyste rybu chytili a připravili si ji na talíř, to tu nepřipadá v úvahu! Všechny úlovky se musí po vylovení vrátit do vody. Odměnou za trpělivost vám však může být fotografie s kapitálním úlovkem a skvělý pocit, který zažije jen ten, kdo chodí na ryby.

Výtvarná a fotografická soutěž o vstupenky do Botanické zahrady

Kreslíte rádi? Zajímáte se o fotografování? V tom případě neváhejte a zapojte se do naší soutěže! **Vyhrát můžete 2 vstupenky do Botanické zahrady v pražské Troji** (pro 1 dítě a 1 dospělého).

Téma – **VODA V ZAHRADĚ**

Soutěží se ve 2 kategoriích:

- **Výtvarné dílo** (kresba, malba nebo jiná grafická technika) do maximálního formátu A3
- **Fotografie** (barevná i černobílá), datová velikost od 1 do 7 MB

Každý účastník může do soutěže zaslat pouze 1 dílo v každé kategorii.

Z každé kategorie vybereme 3 výherce, kteří obdrží vstupenky do Botanické zahrady hl. města Prahy pro 1 dítě + jednoho dospělého platné 1 rok, jako bonus přidáme každému výherci USB flash disk.

Výtvarná soutěžní díla na zadní stranu čitelně označte názvem, jménem, věkem a adresou autora. Nezapomeňte také připsat e-mail a telefon, na kterých vás nebo vaše rodiče budeme moci kontaktovat v případě výhry. Důkladně zabalené soutěžní příspěvky zašlete na adresu:

Pražské vodovody a kanalizace, a.s.
Útvar komunikace a marketingu
Ke Kablu 971/1
102 00 Praha 10 – Hostivař
Na obálku napište: **SOUTĚŽ**

Soutěžní fotografie nazvěte jménem autora. Do textu e-mailu napište název díla, vaše jméno, věk a adresu. Nezapomeňte také připsat e-mail a telefon, na které vás nebo vaše rodiče budeme moci kontaktovat v případě výhry.

Fotografii zašlete na e-mail: jana.mendlova@pvk.cz.

Uzávěrka soutěže je 10. listopadu 2017.

Vybraná díla z každé kategorie budou zveřejněna na webu www.vodnistrazci.cz a v klubovém časopise. Zaslání příspěvku do soutěže budeme chápat jako souhlas s uveřejněním díla.

Botanická zahrada

O Botanické zahradě:

Pražská botanická zahrada se nachází v Trojské kotlině, v sousedství Zoologické zahrady a Trojského zámku. Kromě venkovní expozice s nespočtem druhů rostlin zde najdete i známý skleník Fata Morgana, vinici sv. Kláry, meditační japonskou zahradu a mnoho dalších zajímavostí z rostlinné říše.

Sucho

Není to sice obvyklé, že chceme v časopise, který se zaobírá především vodou a vším co se jí týká, psát o suchu, ale jak jste si možná všimli, letošní léto bylo obzvláště suché a nedostatek vody v krajině je téma, kterým bychom se jako vodní strážci měli zabývat. V letním období se na televizní obrazovce nebo stránkách novin objevovaly téměř denně obrázky vyschlé popraskané půdy, v některých oblastech platily zákazy odběru vody ze studní, řek a potoků a o suchu se mluvilo všude možně ... bylo to zkrátka horké letní téma, na které bychom ale přes podzim a zimu neměli zapomenout.

Čím je vlastně sucho způsobeno? Proč pokračuje i poté, co se krajinou přehnaly silné bouřky a lijáky? A co se s tím dá dělat? To se dočtete na následujících řádcích.

Bez vody to nejde

Začneme nejprve tím, co to vlastně znamená, když je sucho. Každý z nás ví, že voda je základ života a jsme na ní životně závislí nejen my lidé, ale i zvířata a rostliny. Když je vody málo, pocítí to mezi prvními zemědělci. Rostliny totiž čerpají vláhu z tzv. podzemní vody, tedy vody, která se skrývá pod povrchem, ve skulinkách mezi částicemi půdy. Při suchu úroda na polích, zahradách i v sadech začne usychat nebo jsou plody malé a nekvalitní. Na zahradách a části polí to sice můžeme vyřešit zaléváním (např. pokud máme vodu ve studni), ale to není možné všude. A protože stejně jako musíme pít, musíme i jíst, znamená pro nás malá úroda vážný problém.

Současně s ubýváním podzemní vody klesají i hladiny vodních toků, tedy potoků a řek. Pokud máte ve své blízkosti nějaký potůček, možná jste v létě zaznamenali, že v něm vody výrazně ubylo, nebo dokonce úplně vyschl. V potocích však žije mnoho živočichů a rostlin a ty bez vody uhynou. Také z něj pijí další zvířata jako srnky, zajíci, ptáci a další, která si musí při vyschnutí vody hledat jiný zdroj a ze suchých oblastí se přemísťují jinam. A co lidé? Obyvatelé velkých měst, která čerpají vodu z velkých přehrad, můžou být zatím v klidu, ale v některých vesnicích, které jsou závislé na místních pramenech, mají v suchém období velké problémy. Pro tyto obce pak platí **zákazy zalévání, napouštění bazénů a obecně plýtvání vodou,** aby jí bylo dost alespoň na pití, vaření a hygienu. Zkuste si jen cvičně představit, jak by to vypadalo, kdyby vám najednou přestala téct voda z vodovodu. Jaké komplikace by vám to způsobilo. Když domyslíte důsledky sucha, okamžitě si uvědomíte, že **nedostatek vody je opravdu vážný problém.** Vždyť v některých částech světa už dokonce probíhají války o vodu.

Co děláme špatně?

A co tedy sucho způsobuje? Prší snad méně než dříve? Díky dlouhodobému sledování počasí a srážek víme, že množství vody, které naprší, je víceméně pořád stejné. Ale prší jinak. Dříve bylo na jaře i na podzim mnohem více deštivých dní, střídaly se přeháňky, drobný dlouhodobý déšť nebo mrholení. Takových dnů je ale čím dál méně, a když se přižene krátký, ale velmi intenzivní déšť, voda se do půdy nestačí vsáknout, steče po povrchu do nejbližšího potoka nebo řeky a nezadrží se v krajině. O České republice se říká, že je střechou Evropy, **žádná řeka k nám nepřitéká**, naopak všechna voda z našeho území odtéká pryč. Pokud ji tedy vhodnými způsoby na našem území nezadržíme, bude nám chybět.

Když už píšeme o zadržení vody v krajině, nesmíme zapomenout na důvody, proč naše krajina není schopna vodu v dostatečné míře zadržet. Dalo by se totiž říct, že nám **příroda oplácí to, že se k ní dlouhá léta nechováme dobře.** Lidstvo si přizpůsobuje krajinu k obrazu svému. Dříve se půda hojně odvodňovala, aby místo mokřadů mohla vzniknout pole, narovnávaly se toky řek a potoků, abychom měli vodu více pod kontrolou a zjednodušili jsme si život. Dnes zase betonujeme a asfaltujeme, kde se dá a do betonu se zkrátka voda nevsákne. Zemědělci málo

orají, nekypří tedy půdu a do udusané hlíny se nedostane tolik vody, jako do zryté. Navíc těžká technika, která pole obdělává, půdu také ještě více zhutní a nezbydou v ní vzduchové kapsy, do kterých by se voda mohla schovat. Pro zjednodušení a zlevnění práce na polích se plodiny sázejí tak, že uličky mezi nimi vedou dolů z kopce, tím pádem ale voda velmi snadno a rychle odteče a navíc s sebou vezme i část půdy … to, a spousta dalších důvodů vede k současným problémům se suchem, protože když už nám naprší, voda rychle odteče.

Jak se suchu bránit?

Co můžeme udělat pro to, abychom vodu v krajině zadrželi? Řešení není jednoduché ani rychlé, s nápravou by se však mělo začít hned. Česká krajina čeká na spoustu drobných i větších zásahů, které jí pomůžou zvýšit nasákavost. Začneme-li u zmiňovaných polí, ta by se měla rozdělit na menší části a osázet rozmanitými druhy plodin. Mezi poli by opět měly vzniknout remízky a mokřady, kam se voda může ukrýt. Zemědělci se musí naučit osívat pole tak, aby jim z nich voda hned neodtékala, měli by také více půdu kypřit a rozrývat. Místo asfaltu by se měla tam, kde to jde, používat dlažba, jejímiž spárami se voda může vsáknout do půdy. Na polích by se mělo hospodařit a ne na nich stavět obrovské haly a sklady s velkými betonovými parkovišti. Lidé by měli budovat na zahradách u svých domů tzv. retenční nádrže na zadržení dešťové vody, kterou pak můžou využít například na zalévání a splachování. V každém případě by se ale vodou nemělo plýtvat a měli bychom ji chránit před znečištěním!

Doufejme tedy, že podzim i zima doplní zásoby podzemních vod a lidé se zase naučí hospodařit s krajinou tak, aby z ní vodu zbytečně neodváděli, ale dali jí prostor, který si zaslouží.

Co můžete pro vodu udělat vy?

Může se vám sice zdát, že nic z výše popsaného nemáte možnost ovlivnit, ale i vy můžete přispět k tomu, aby se vodou neplýtvalo. Určitě neuškodí zopakovat si pár základních rad jak šetřit vodou:

- Zastavujte tekoucí vodu během čištění zubů, stačí si na začátku namočit kartáček a vodu pustit až po dočištění na vypláchnutí úst.
- Není nutné nechávat téct vodu během sprchování, když se zrovna mydlíte. Ideální je se namočit, vodu vypnout, namydlit se a vodu pustit až na opláchnutí.
- Sprchování je šetrnější než koupání ve vaně plné vody.
- Pračku a myčku spouštějte jen tehdy, když jsou zcela naplněné.
- Pokud chcete mít na pití stále chladnou vodu, napouštějte si ji do větších nádob a skladujte v lednici, nemusíte pak nechávat vlažnou vodu dlouze odtékat kvůli pár lokům studené vody.
- Používejte správně malé a velké spláchnutí.
- Pokud vám doma kapou kohoutky, řekněte rodičům, aby je opravili, ve škole na ně můžete upozornit školníka nebo paní učitelku.
- Rostliny na zahradě zalévejte po ránu nebo večer, voda se pak nebude tak rychle odpařovat.

Ukliďme svět, ukliďme Česko

Znáte dobrovolnickou úklidovou akci Ukliďme svět, ukliďme Česko? Za významné podpory Nadačního fondu Veolia probíhá na celém území České republiky a jejím cílem je uklidit nelegálně vzniklé černé skládky a nepořádek. I vy se můžete zapojit. Uklízí se vždy na jaře a na podzim. Na stránkách www.**uklidmecesko.cz** si najděte skupinu z vašeho okolí a připojte se k ní. Úklid může zorganizovat i vaše škola, obec nebo skupina sousedů, kteří se domluví, že chtějí něco udělat pro zlepšení svého okolí.

Kvíz – Co děláme na podzim?

Vybarvi obrázky, které se vztahují k podzimnímu období.

Omalovánky

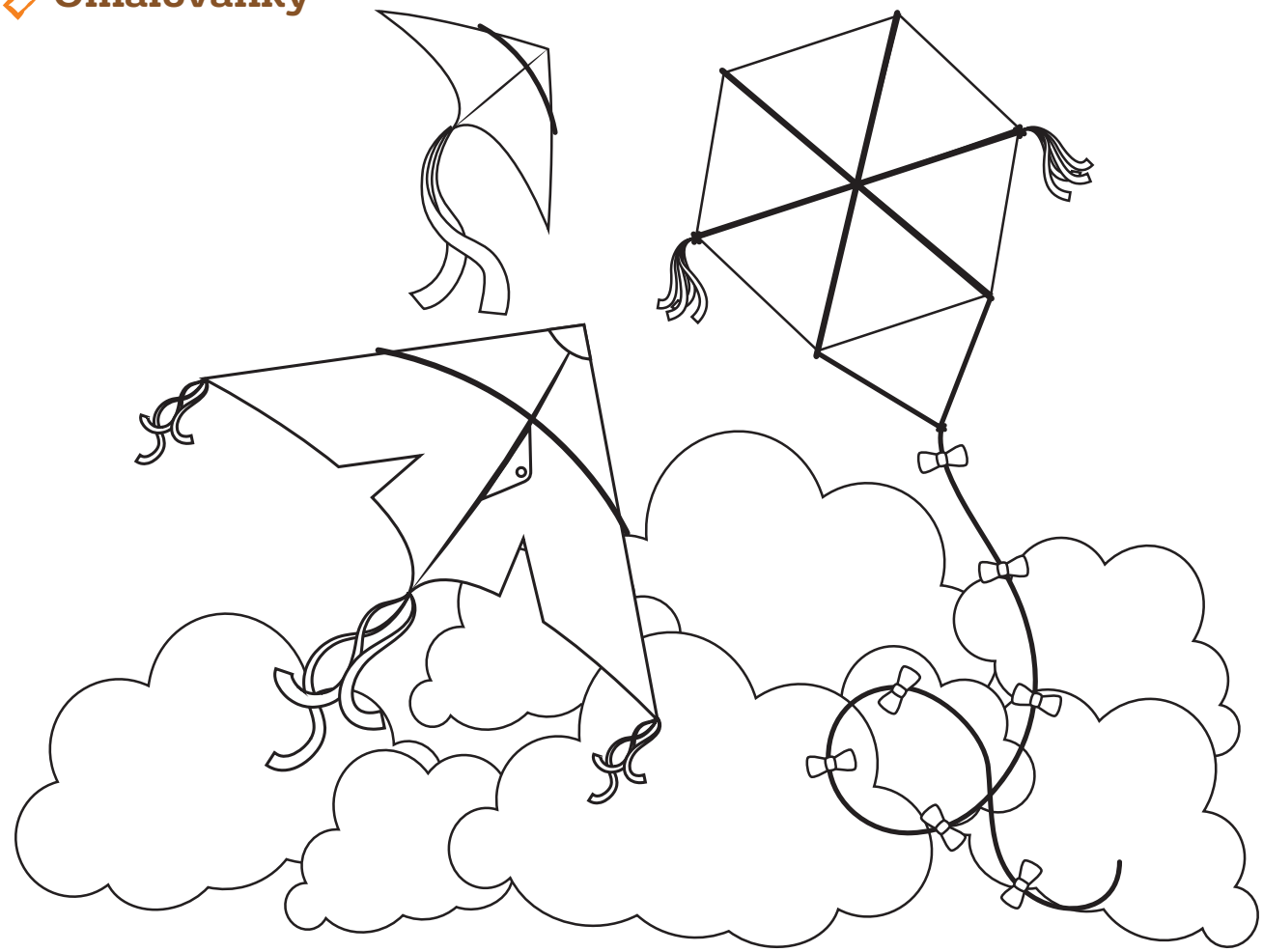

Kolik vody bychom měli vypít za den asi víte, ale kolik jí vypijí zvířata?

Spočítejte, kolik vody vypijí níže sestavené skupiny zvířat a která skupina spotřebuje vody nejvíc?

Člověk = 3 l/den
kráva = 130 l
ovce = 2 l
králík = 0,3 l
pes = 1,5 l
kůň = 35 l
prase = 7 l
koza = 2 l
slepice = 0,2 l
kočka = 0,2 l

A

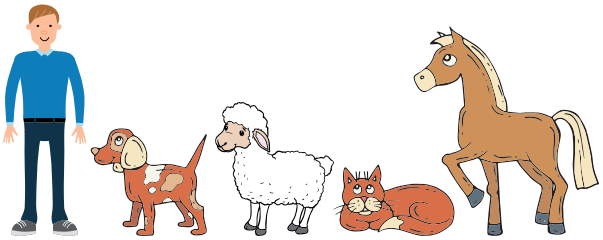

B

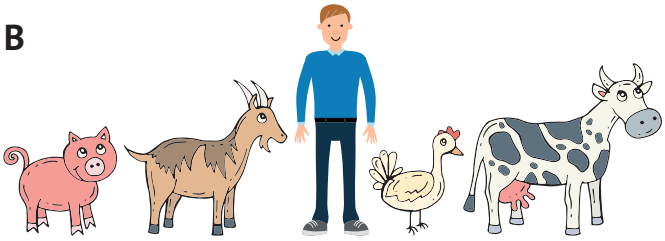

C

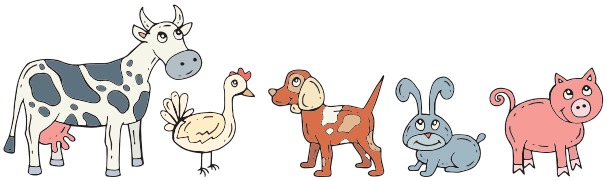

VÝSLEDKY: A - 41,7 l | B - 142,2 l | C - 139 l

Kolik kapek se dostane do lavoru?

(k nádobám si zapiš počet kapek a nezapomeň, že některé kapky se při přelévání vylijí)

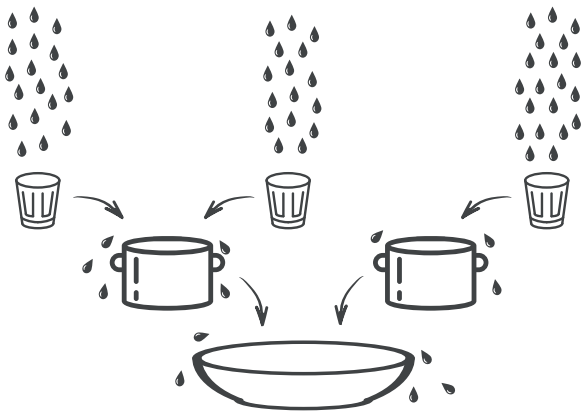

VÝSLEDEK: 41

Kvíz - Kde se nacházejí největší přírodní úkazy světa?

K písmenům v mapě přiřaď správné názvy.

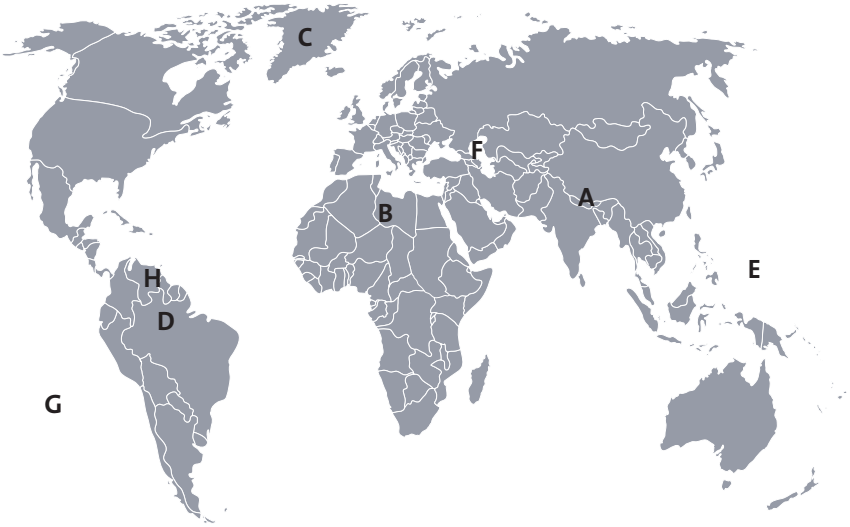

1/ Mount Everest – nejvyšší hora
2/ Sahara – největší poušť
3/ Grónsko – největší ostrov
4/ Amazonka – nejdelší řeka
5/ Mariánský příkop – nejhlubší místo
6/ Kaspické moře – největší jezero
7/ Tichý oceán – největší oceán
8/ Salto Ángel – nejvyšší vodopád

VÝSLEDKY: 1A, 2B, 3C, 4D, 5E, 6F, 7C, 8H

Tipy na výlet

Stará čistírna

Technické památky si právem získávají stále větší oblibu. Jednou z nich je i Stará čistírna odpadních vod v Praze – Bubenči. Byla vybudována společně s pražskou stokovou sítí před více než 110 lety a svému účelu sloužila do roku 1967. Dnes si její prostory, včetně původního zařízení, můžete prohlédnout při pravidelných prohlídkách a akcích. V zahradě areálu je pak pro návštěvníky připravena zábavná hra, při které se vydají po stopách řeky Vltavy.

Stará čistírna je nejen technickou památkou, v netradičním prostředí se tu konají i různé kulturní akce, například **Mikulášská zábava** pro celou rodinu (2. prosince 2017) nebo **Rybova mše vánoční** (16. prosince). Na tyto akce se můžete přijít podívat i vy. Více podrobností najdete na webu.

Adresa: Papírenská 6, Praha 6

www.staracistirna.cz

Ruční papírna ve Velkých Losinách

Papír dnes bereme jako naprosto běžnou věc, ale nebylo tomu tak vždy. Až do zavedení strojní výroby se papír vyráběl ručně. Jak taková výroba vypadala, kolik lidí se na ní podílelo a jaké suroviny se využívaly, zjistíte při návštěvě ruční papírny ve Velkých Losinách v jesenickém podhůří. Tato papírna je v provozu už více než 400 let a kromě ukázek výroby v ní najdete i papírenské muzeum. Až budete vědět o ručním papíru úplně všechno, zajděte se podívat i na velkolosinský zámek, ve kterém se odehrávaly známé čarodějnické procesy nebo se jděte ohřát do místních termálních lázní.

Adresa: U Papírny 9, Velké Losiny

www.muzeumpapiru.cz

Zábavné prohlídky Prahy pro děti

Chcete zažít dobrodružnou výpravu areálem Pražského hradu? Zajímají vás pověsti a legendy ze staré Prahy? Slyšeli jste už někdy o kouzelném meči ukrytém v Karlově mostě a chtěli byste se o něm dozvědět víc? Pak máme přesně pro vás tip na zábavné prohlídky Prahou. Nebojte se nudného biflování, u těchto prohlídek se rozhodně nudit nebudete a informace vám do hlavy naskáčou samy. Na webových stránkách si stačí jen vybrat termín a můžete vyrazit ...

www.detskapraha.cz

Obrázky: zdroj Google

Časopis skupiny VEOLIA ČESKÁ REPUBLIKA, a.s.
Kontakty na redakci: jitka.fialova@pvk.cz, tel.: 267 194 278 / jana.mendlova@pvk.cz, tel.: 267 194 223, uzávěrka: 11. 9. 2017
www.vodnistrazci.cz www.veolia.cz

Layout & tisk: Corpus spol. s.r.o.